

4. Косович В. М. Загальнотеоретичні аспекти удосконалення нормативно-правових актів України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2015. 38 с.
5. Лобода А. М. Правова безпека особи в сучасній українській державі (теоретико-правове дослідження): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2013. 198 с.
6. Венгер В., Засць А., Зверев Є. та ін. Мірило верховенства права (правовладдя) національного рівня: практика України. Київ, 2020. 144 с.
7. Петков С., Явний О., Корецький О. Право і правова безпека в сучасних українських реаліях. *Path of Science*. 2024. № 1(10). С. 8001-8007.
8. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3(118). С. 121-127.
9. Leheza, Ye., Nalyvaiko, L., Sachko, O., Shcherbyna, V., & Chepik-Trehubenko, O. (2022). Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. *Ius Humani. Law Journal*, 11(2), 55-79.

Марина ВОЙТЮК

викладач кафедри теорії та історії
держави та права, конституційного
права та прав людини
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0009-0000-5244-2909>

**ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ У СПІВВІДНОШЕННІ КАТЕГОРІЇ
ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ**

Під час підготовки тез доповіді авторка визначила за мету з'ясувати співвідношення функцій держави із категорією функцій державного органу.

З огляду на значну кількість наукових праць, у яких розкривається зміст та класифікація вищезгаданих категорій, проблема з'ясування співвідношення функцій держави та функцій державного органу, функцій органів місцевого самоврядування в науковій юридичній літературі не має однозначного вирішення.

Категорію функцій держави авторка пропонує розглядати як напрями діяльності держави, що виражають сутність та соціальне призначення держави, через які формуються її цілі, її завдання, трансформація яких на конкретному історичному етапі розвитку держави відбувається під впливом соціально-економічних, політичних, культурних та інших чинників [1, с. 69]. Реалізація функцій держави покладається на відповідні органи у системі органів державної влади.

Зокрема, під категорію функцій державного органу розуміємо основні напрями діяльності конкретного органу з вирішення завдань, покладених на нього чинним законодавством.

Водночас такий підхід не дає достатньо повної відповіді на питання, що складає предмет розгляду. Відмінність між цими категоріями вбачаємо у такому: функції держави відображено в Конституції України та поточному законодавстві, проте немає єдиного законодавчого акту, що надає визначення функцій держави. Водночас, визначення функцій державного органу відображено в конкретних законах.

Зокрема, у Законі України «Про Збройні Сили України» в статті 1 визначено що Збройні Сили України – це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності [2].

Законом «Про Службу безпеки України» цей державний орган охарактеризовано як орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку України [3].

Визначення функцій державного органу зустрічаємо в Законі України «Про Національну гвардію України». Згідно даного закону Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями..., призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадської безпеки і

порядку та забезпечення громадської безпеки... [4].

У наукових юридичних джерелах простежуємо плюралізм думок щодо співвідношення категорії «функцій держави» та «функцій державного органу». Одні науковці досліджують згадані функції як різні категорії, інші ж характеризують функції державного органу як похідні від функцій держави.

Дослідник В. Копейчиков пропонує розуміти терміно-поняття «функції держави» як: «...основні напрями діяльності держави, якими зумовлена робота всього державного апарату і кожного з його окремих органів». На його думку, функції окремого органу держави, – «це соціальне призначення кожного конкретного органу як особливої частини механізму держави, що знаходить своє вираження і конкретизацію в компетенції державних органів, закріплених за кожним органом правах і обов'язках» [5, с. 71]. В. Погорілко у схожому контексті зазначив: «функції держави та функції державного органу співвідносяться як загальне і особливе в діяльності держави» [6, с. 320].

Тобто, функції держави визначають основні напрями діяльності для системи державних органів. Натомість функції державних органів завдяки своїй специфіці та наданим повноваженням реалізують державну політику за конкретними напрямками. Наприклад, в Основному Законі нашої держави у статті 53 закріплено: «Кожен має право на освіту» [7], відповідно за даний напрям діяльності держави відповідає виконавча гілка влади, зокрема Кабінет Міністрів України, що координує та спрямовує діяльність через Міністерство освіти і науки України (далі – МОН), що є уповноваженим органом у системі центральних органів виконавчої влади та в подальшому реалізує державну політику у сфері освіти та науки [8]. На місцевому рівні втілюють в життя закони та виконують загальнодержавні програми відповідні департаменти, відділи освіти і науки, а з питань виконання функцій державної виконавчої влади взаємодіють із МОН України.

Підтверджуючи цю тезу, дослідники Л. Наливайко, Д. Басс вважають, що «функції органів держави» є похідними від «функцій держави». Наразі Д. Басс розглядає як безпосереднє продовження функцій держави, «просекцію назовні» функцій і завдань держави, за допомогою яких виявляється об'єктивне існування держави [9, с. 7].

Науковиця Л. Наливайко, стверджує: «...функції державних органів» за своїм змістом підпорядковані «функціям держави», їх меті та вимогам, а відповідно повинні узгоджуватись із функціями держави». Окрім того, дослідниця пропонує розмежовувати дані категорії за різними ознаками: формами, територіальним критерієм, обсягом та змістом [10, с. 226].

Своєрідний підхід до розуміння співвідношення зустрічаємо у В. Мурзи, який запевняє: «...між державним апаратом і функціями держави існує тісний зв'язок, адже останні здійснюються через діяльність системи органів влади, однак вони не є структурним елементом функцій». Тобто, функції держави є основними напрямками діяльності держави, що мають постійний і комплексний характер [11, с. 44].

Таким чином, функції держави перебувають у тісному взаємозв'язку із категорією функцій державного органу. Розділяємо підхід науковців, що функції державного органу є похідними від функцій держави, які діють у межах повноважень, визначених законами України.

1. Войтюк М. П. Плюралізм наукових підходів до визначення поняття функцій держави. *Теорія і практика конституціоналізму: вітчизняний і зарубіжний досвід* : матер. Регіон. наук.-практ. семінару, присвяч. 27-й річниці прийняття Конституції України (м. Дніпро, 20 червня 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 67-69.

2. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>.

3. Про Службу безпеки України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2229-12>.

4. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>.

5. Копейчиков В. В. Загальна теорія держави і права. Київ : Юрінком, 1997. 320 с.

6. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України: підручник. Київ : Прецедент, 2009. 344 с.

7. Конституція України: від 28.06.1996 р.: станом на 02.02.2019 р. Київ : ВД «Професіонал», 2022. 66 с.

8. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 630. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-p#Text>.

9. Басс Д. Я. Про функції сучасної держави. *Наукові записки Інституту законодавства*

Верховної Ради України. 2015. № 1. С. 5-8.

10. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: монографія. Харків : Право, 2009. 597 с.

11. Мурза В. В. Поняття та види функцій сучасної держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4 (55). С. 42-50.

Ірина ГРЕБЕНЕНКО

викладач кафедри

адміністративно-правових дисциплін

та публічного управління

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0009-0006-2987-6729>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ПРАВА

Сучасний розвиток адміністративно-деліктного права України, постійна зміна законодавства про адміністративні правопорушення та активне формування його в суб'єктах актуалізують проблему ефективності норм адміністративно-правового захисту.

Необхідність розробки наукової концепції ефективності норм адміністративно-деліктного права обумовлена проведеними перетвореннями в українській правовій системі, викликаними модернізацією публічно-правових відносин у сфері державного управління, реформуванням органів виконавчої влади.

Удосконалення законодавства про адміністративні правопорушення та адміністративно-деліктного процесу, уточнення поняття та юридичного значення норм адміністративно-деліктного права, перегляд усталених в науці деяких догм призводять дослідників до необхідності уточнення конкретних понять, що становлять сутність правового регулювання відносин у сфері адміністративної відповідальності «адміністративно-деліктне право», «норма адміністративно-деліктного права», «адміністративно-деліктні відносини», «адміністративно-деліктний процес», і вибору методів вивчення ефективності норм з метою подальшого системного регулювання правових відносин у сфері адміністративної відповідальності [1].

Модернізація законодавства про адміністративні правопорушення являє собою вдосконалення і подальший розвиток наукової доктрини сучасного адміністративно-деліктного права в частині дослідження матеріально-правового та процесуально-правового складу - інституту адміністративної відповідальності, понятійного апарату законодавства про адміністративні правопорушення, адміністративну деліктологію та адміністративно-деліктний процес.

Дана проблематика має пріоритетне значення для розвитку теорії і практики застосування адміністративної відповідальності.

Перспектива удосконалення бачиться, в першу чергу, в зміні конституційної моделі розмежування компетенції, а в подальшому і самого адміністративно-деліктного законодавства. Підвищення ефективності механізму адміністративної відповідальності передбачає концептуальні зміни інституту адміністративних покарань. Наприклад, крім принципу відповідності покарання вчиненому порушенню вимагає свого затвердження і реалізації в законодавчій і правозастосовчій практиці принцип співвідносності (адекватності) один одному різних альтернативних видів санкцій та їх розмірів (термінів) стосовно до конкретних складів адміністративних правопорушень. Гострою і актуальною для правозастосовників залишається проблема конкуренції адміністративно-деліктних норм, як внутрішньогалузевої, так і міжгалузевої, і способів її подолання, особливо у зв'язку зі збільшенням в нині діючому кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), кількості суміжних складів правопорушень [4]. Ця проблема має і прихований корупційний сегмент.

Важливим напрямком вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства з точки зору реалізації його завдань є розвиток в рамках державного і особливо регіонального